

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy 20 listopada 2018 r.

O działaniach prewencyjnych prowadzonych przez ZUS i KRUS w 2017 r. ...

...debatowała Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 20 listopada 2018 r. Materiały zostały przygotowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wicedyrektor Departamentu Prewencji i Rehabilitacji ZUS **Anna Sójka** przypomniała, że zadania z zakresu prewencji wypadkowej realizowane przez Zakład zostały określone w art. 37 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Obejmują one: dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek, zamawianie analiz przyczyn i skutków wypadków przy pracy – zwłaszcza śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych – oraz chorób zawodowych, upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe a także prowadzenie prac naukowo-badawczych mających na celu eliminację lub ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe.

Kwota wydatków na prewencję wypadkową określana jest corocznie w ustawie budżetowej. Od 1 stycznia 2017 r. wynosi ona od 1% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na dany rok budżetowy. W ubiegłym roku ZUS przeznaczył na wszystkich zadań z zakresu prewencji wypadkowej ponad 70 mln zł, w tym na program dofinansowania 65 mln zł. W bieżącym roku kwota na wszystkie działania z zakresu prewencji wypadkowej wyniosła ponad 225 mln zł, w tym na program dofinansowania – 220 mln zł. „Tak duży wzrost kwoty przeznaczonej na program dofinansowania wynikał z bardzo dużej liczby wniosków zgłoszonych przez płatników składek, a w związku z tym konieczności zapewnienia finansowania dla wszystkich pozytywnie ocenionych projektów” – wyjaśniła A. Sójka. Poinformowała, że na przyszły rok zakłada się wydatkowanie na program dofinansowania ok. 90 mln zł.

Od 2013 r. ZUS realizuje program dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek. „Ten program stał się skutecznym narzędziem ograniczającym liczbę wypadków przy pracy oraz poprawiającym bezpieczeństwo pracowników na konkretnych stanowiskach pracy” – podkreśliła przedstawicielka ZUS. Jego głównym założeniem jest wspieranie pracodawców, którzy podejmują działania mające na celu poprawę warunków pracy w zakładzie.

W latach 2013 – 2017 do ZUS wpłynęło blisko 10,5 tys. wniosków o dofinansowanie takich działań. W 2017 r. zawarto prawie 1200 umów, a w 2018 r. ponad 2500 umów o dofinansowanie z płatnikami składek, których wnioski zostały pozytywnie ocenione pod względem merytorycznym. Dzięki programowi udało się poprawić warunki pracy prawie 49 tys. pracowników, zatrudnionych w firmach, które skorzystały z dofinansowania ZUS. Zgodnie z założeniami programu korzystają z niego przede wszystkim mikro i mali przedsiębiorcy. Najwięcej projektów dofinansowanych przez ZUS stanowiły projekty inwestycyjne, których celem jest poprawa bezpieczeństwa technicznego w przedsiębiorstwach. Wśród nich A. Sójka wymieniła m.in. wymianę oświetlenia (najczęściej na halach produkcyjnych), zakup i montaż instalacji nawiewno-wywiewnej, instalacji filtrowentylacyjnej, obudów dźwiękoizolacyjnych, zakup środków ochrony indywidualnej, zakup i odkurzaczy przemysłowych.

ZUS zamawia również analizy oraz prace naukowo-badawcze. Ich celem jest – jak wyjaśniła A. Sójka – określenie, a następnie eliminacja i ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe. Wśród tematów opracowań analitycznych i prac przedstawicielka ZUS wymieniła m.in. stres w pracy oraz jego wpływ na występowanie wypadków przy pracy, pracę w warunkach zagrożenia zawodowego, wydłużony okres aktywności zawodowej pracowników 50+ a warunki pracy, identyfikację czynników stresogennych występujących w miejscu pracy wraz z określeniem ich wpływu na występowanie wypadków przy pracy, czynniki wpływające na wypadki w budownictwie u pracowników młodych i starszych, badanie i ocena obciążenia pracą osób zatrudnionych w ratownictwie medycznym i pomocy społecznej, stres u pracowników zatrudnionych w bezpośrednim kontakcie z klientem. Szczególną uwagę zwróciła na prace nad nowym modelem przywracania zdolności do pracy pracownikom po wypadkach przy pracy.

Kolejne działania z zakresu prewencji wypadkowej prowadzone przez ZUS to upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom. A. Sójka poinformowała, że w latach 2003 – 2017 ZUS przeprowadził łącznie 5187 szkoleń, w których uczestniczyło 137 957 osób. W trakcie szkoleń ich uczestnicy pozyskują wiedzę na temat: czynników, które mogą powodować zagrożenia dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników podczas wykonywania pracy, przepisów bhp, obowiązków i odpowiedzialności pracodawców i pracowników, wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób. Ponadto szkolenia umożliwiają uczestnikom poznanie nowych rozwiązań techniczno-organizacyjnych dotyczących zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Działania upowszechniające obejmują także druk i dystrybucję materiałów informacyjnych w formie broszur, ulotek i plakatów.

ZUS aktywnie uczestniczy w kampaniach społecznych upowszechniających wiedzę o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz zwiększających kulturę bezpieczeństwa w środowisku pracy. Przy organizacji tego typu działań ZUS współpracuje m.in. z Państwową Inspekcją Pracy, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym, Instytutem Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi, Wyższym Urzędem Górniczym, Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji. „Efekty prewencji wypadkowej prowadzonej przez ZUS nie byłyby możliwe bez współpracy z tymi podmiotami” – podkreśliła A. Sójka.

Informację o działalności prewencyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przedstawił dyrektor Biura Prewencji KRUS **Cezary Nobis**. Przypomniał, że z art. 61 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje, iż KRUS prowadzi działalność na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym, obejmującą w szczególności: analizowanie przyczyn wypadków i chorób zawodowych, zapobieganie im oraz prowadzenie szeroko zakrojonej działalności prewencyjnej, której celem jest jak największe ograniczenie liczby zdarzeń wypadkowych w rolnictwie.

Działania prewencyjne KRUS kierowane są do: rolników i ich rodzin, uczniów szkół wiejskich i szkół o profilu rolniczym, innych osób zamieszkujących tereny rolnicze oraz związanych ze środowiskiem wiejskim (np. sołtysów, przedstawicieli samorządów terenowych, związków i organizacji rolniczych, nauczycieli, członków OSP, kół gospodyń wiejskich).

Dyrektor Nobis poinformował, że w 2017 r. jednostki organizacyjne KRUS zorganizowały 4480 szkoleń, konferencji i spotkań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, w których uczestniczyło 157 200 rolników i ich rodzin oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim, 2341 konkursów wiedzy i olimpiad dotyczących bhp w gospodarstwie rolnym dla ponad 87 tys. osób. Ponadto zorganizowano 974 stoiska i punkty informacyjne KRUS podczas imprez masowych dla rolników. Przeprowadzono również 1986 pokazów środków ochrony osobistej i odzieży roboczej dla rolników, pokazów bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach dla prawie 73 tys. osób. Zasady bezpiecznej pracy popularyzowano również w prasie, radiu, telewizji i internecie.

Od wielu lat KRUS podejmuje również działania na rzecz właściwej produkcji i dystrybucji bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników. „Maszyny są coraz bezpieczniejsze, ale także coraz bardziej skomplikowane,

dlatego często musimy ingerować w instrukcje obsługi, bo one nie do końca uwzględniają zagrożenia” – mówił dyrektor Nobis. Prezes KRUS nadaje „Znak Bezpieczeństwa KRUS” maszynom i urządzeniom o wysokim poziomie bezpieczeństwa lub innym wyrobom zwiększającym bezpieczeństwo pracy rolniczej. Ponadto typowane są wyroby do wyróżnienia targowego „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym” i przyznawane statuetki DOBROSŁAW.

W realizacji działań prewencyjnych KRUS współpracuje m.in. z ośrodkami doradztwa rolniczego, Ochotniczą Strażą Pożarną, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, samorządami terytorialnymi oraz związkami i organizacjami skupiającymi rolników, a także Państwową Inspekcją Pracy, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym.

W 2017 r. na działalność prewencyjną KRUS wydatkowano ogółem ponad 2,3 mln zł ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.

„Dzięki działalności prewencyjnej Kasy zwiększa się wśród rolników świadomość zagrożeń występujących podczas codziennych czynności, stan bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach ulega sukcesywnie poprawie, o czym świadczy spadek liczby wypadków zgłaszanych do Kasy” – podsumował dyrektor Nobis. To dowodzi, że – jak podkreślił – działania prewencyjne KRUS powinny być nadal prowadzone.

W dyskusji członkowie Rady pozytywnie odnotowali zwiększenie zakresu działań prewencyjnych prowadzonych przez ZUS i KRUS. Wskazywali, że w ich efekcie spadła liczba wypadków przy pracy oraz poprawiły się warunki pracy. Zwrócili uwagę na potrzebę zwiększenia środków przeznaczonych na działalność prewencyjną. Wskazali także na celowość podejmowania wspólnych przedsięwzięć w zakresie prewencji wypadkowej przez instytucje ubezpieczeniowe we współpracy z partnerami społecznymi oraz instytutami naukowo-badawczymi. „To na pewno zwielokrotniłoby osiągnany efekt” – podkreślił przewodniczący ROP pos. **Janusz Śniadek**.

Stanowisko w tej sprawie Rada przyjmie na następnym posiedzeniu.

Pozytywnie o projekcie budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na 2019 r.

Rada przyjęła stanowisko w sprawie projektu budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na 2019 r. Projekt został przedstawiony Radzie na posiedzeniu 16 października br. przez głównego inspektora pracy **Wiesława Łyszczka**. W przyjętym stanowisku Rada stwierdza, iż projekt budżetu PIP na 2019 r. został opracowany w sposób rzetelny, celowy i zabezpieczający realizację zadań. W ocenie Rady, planowany na przyszły rok wzrost funduszu wynagrodzeń

należy uznać za w pełni uzasadniony. Rada przypomina, iż w latach 2009 – 2015 wynagrodzenia w PIP utrzymywały się na zbliżonym poziomie na skutek przepisów ustaw ołobudżetowych. Przyznaje, że ustawa budżetowa na 2016 r. zapewniła wprawdzie wzrost funduszu wynagrodzeń, niemniej jednak nie zrekomensowała faktycznej realnej obniżki płac we wspomnianym okresie. Zwraca uwagę, że realizacja dotychczasowych i kolejnych zadań wymaga wzmocnienia kadrowego PIP. „Planowany wzrost funduszu wynagrodzeń – i w konsekwencji uatrakcyjnienie wynagrodzeń – może przyczynić się m.in. do pozyskiwania przez Inspekcję Pracy wysokokwalifikowanej kadry inżynierskiej i prawnej, co jest wyzwaniem wobec pojawiających się współcześnie wyzwań i zagrożeń w sferze ochrony pracy. Rada opowiada się za przyjęciem budżetu PIP przez Sejm w proponowanych przez Inspekcję kwotach. Gwarantuje to zabezpieczenie realizacji zadań przez Państwową Inspekcję Pracy w 2019 r.” – czytamy w stanowisku.